

KOMISSION TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2015/2177,**annettu 20 päivänä marraskuuta 2015,****vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY jättämisestä soveltamatta öljyn ja kaasun etsintään Portugalissa***(tiedoksiannettu numerolla C(2015) 8043)***(Ainoastaan portugalinkielinen teksti on todistusvoimainen)****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 30 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon yrityksen ENI PORTUGAL B.V. sähköpostitse 28 päivänä heinäkuuta 2015 esittämän pyynnön,

sekä katsoo seuraavaa:

I TAUSTATIEDOT

- (1) ENI PORTUGAL B.V., jäljempänä 'hakija', toimitti 28 päivänä heinäkuuta 2015 komissiolle sähköpostitse Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/25/EU ⁽²⁾ 35 artiklan 1 kohdan mukaisen virallisen pyynnön. Pynnön mukana oli Portugalin kilpailuviranomaisen 16 päivänä heinäkuuta 2015 hyväksymä yksityiskohtainen ja perusteltu lausunto. Kyseisessä pyynnössä komissiota pyydettiin vahvistamaan, että direktiivin 2004/17/EY säännöksiä ja kyseisellä direktiivillä säädettyjä hankintamenettelyjä ei sovelleta öljyn ja kaasun etsintään Portugalissa.

II OIKEUDELLINEN KEHYS

- (2) Direktiiviä 2004/17/EY sovelletaan sen kumoamiseen asti öljyn ja kaasun etsintää koskevien hankintasopimusten tekemiseen, paitsi jos kyseiselle toiminnolle on myönnetty poikkeus mainitun direktiivin 30 artiklan nojalla. Menettelyllisesti poikkeuspyyntöihin sovelletaan kuitenkin direktiivin 2014/25/EU säännöksiä, koska poikkeuksen myöntämistä koskevat aineelliset edellytykset pysyvät muuttumattomina.
- (3) Direktiivin 2004/17/EY 30 artiklan mukaisesti hankintasopimuksiin, jotka tehdään jonkin kyseisen direktiivin 3–7 artiklassa tarkoitetun toiminnon suorittamiseksi, ei sovelleta kyseistä direktiiviä, jos toiminto siinä jäsenvaltiossa, jossa se toteutetaan, on suoraan avoin kilpailulle markkinoilla, joille pääsyä ei ole rajoitettu. Sitä, kohdistuuko johonkin toimintoon suora kilpailua, arvioidaan puolueettomien perusteiden ottaen huomioon kyseisen alan erityispiirteet. Tietyille markkinoille pääsyä ei pidetä rajoitettuna, jos kyseinen jäsenvaltio on pannut täytäntöön direktiivin 2004/17/EY liitteessä XI mainitun asianomaisten markkinoiden avaamiseen liittyvän unionin lainsäädännön säännökset ja soveltanut niitä. Mainitussa liitteessä XI olevan G kohdan mukaisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/22/EY ⁽³⁾ muodostaa öljyn tai kaasun etsintään ja tuotantoon liittyvien markkinoiden avaamista koskevan asianomaisten unionin lainsäädännön.

⁽¹⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/22/EY, annettu 30 päivänä toukokuuta 1994, hiilivetyjen etsintään, hyödyntämiseen ja tuotantoon tarkoitettujen lupien antamisen ja käytön edellytyksistä (EYVL L 164, 30.6.1994, s. 3).

- (4) Portugali on saattanut direktiivin 94/22/EY säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä ⁽⁴⁾ ja soveltanut niitä. Näin ollen pääsy öljyn tai kaasun etsintään ja tuotantoon liittyville markkinoille ei pidetä rajoitettuna direktiivin 2004/17/EY 30 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisesti.
- (5) Jotta voidaan arvioida, kohdistuuko asianomaisiin toimintoihin suoraa kilpailua tässä päätöksessä tarkoitetuilla markkinoilla, on otettava huomioon tärkeimpien toimijoiden markkinaosuus ja kyseisten markkinoiden keskittymistaso.
- (6) Tämä päätös ei rajoita kilpailusääntöjen soveltamista.

III ARVIOINTI

- (7) Hakija on hankintayksikkö direktiivin 2004/17/EY 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisessa merkityksessä. Hakijaa ei voida pitää hankintaviranomaisena tai julkisena yrityksenä. Se harjoittaa direktiivin 2004/17/EY 7 artiklassa tarkoitettua öljyn ja kaasun etsintää. Lisäksi se toimii 18 päivänä joulukuuta 2014 saadun erityisoikeuden perusteella. Tämä erityisoikeus käsittää hakijan saamat käyttöoikeussopimukset lohkoille "Santola", "Lavagante" ja "Gamba". Alkuperäiset käyttöoikeussopimukset allekirjoitettiin 1 päivänä helmikuuta 2007 yhtäältä Portugalin valtion ja toisaalta yritysten Harman Resources Ltd (80 %) Petróleos de Portugal – Petrogal, SA (Galp) (10 %) ja Partex Oil and Gas (Holdings) Corporation (10 %) välillä. Maaliskuun 25 päivänä 2010 käyttöoikeussopimukset osoitettiin yrityksille Petrobras International Baspetro B.V. (50 %) ja Petróleos de Portugal – Petrogal SA (Galp) (50 %). Lopuksi 18 päivänä joulukuuta 2014 tehdyllä muutoksella mainitut käyttöoikeussopimukset osoitettiin yrityksille Eni Portugal B.V. (70 %) ja Petróleos de Portugal – Petrogal, SA (Galp) (30 %).
- (8) Pyyntö koskee vain öljyn ja kaasun etsintää. Eni Portugal B.V. ja Petróleos de Portugal – Petrogal, SA (Galp) muodostavat yhdessä yhteisyrityksen, jossa hakija on hankkeen toteuttaja ja vastaa etsinnästä, arvioinnista, kehittämisestä, tuotannosta ja käytöstä poistamisesta. Hakija vastaa kaikista hankinnoista, jotka ovat tarpeen etsintä- ja tuotantotoimintojen kehittämistä varten.
- (9) Komission vakiintuneen käytännön ⁽⁵⁾ mukaan öljyn ja maakaasun etsinnän olisi katsottava muodostavan yhden merkitykselliset tuotemarkkinat, koska alussa ei voida tietää, löydetäänkö öljyä tai maakaasua. Lisäksi tämän käytännön mukaan kyseisten markkinoiden olisi katsottava olevan maantieteellisesti maailmanlaajuiset. Koska mikään ei viittaa siihen, että markkinoiden maantieteellinen ala olisi tässä tapauksessa erilainen, se olisi pidettävä tässä päätöksessä samana.
- (10) Öljyä ja kaasua etsivien toimijoiden markkinaosuudet voidaan määrittää kolmen muuttujan avulla: pääomamenot, todennetut varannot ja odotettu tuotanto.
- (11) Pääomamenojen käyttö öljyn- ja kaasunetsintämarkkinoilla toimivien toimijoiden markkinaosuuksien määrittämisessä on kuitenkin havaittu huonoksi menetelmäksi sen vuoksi, että investointitarpeet ovat kovin erilaisia eri maantieteellisillä alueilla. Mainittuja kahta muuta muuttujaa eli osuutta todennetuista varannoista ja odotetusta tuotannosta on sitä vastoin käytetty talouden toimijoiden markkinaosuuksien arvioinnissa tällä alalla ⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Asetus nro 109/94, annettu 26. huhtikuuta (Decreto-Lei n.º 109/94 de 26 de Abril); ministeriön päätös nro 790/94, annettu 5. syyskuuta (Portaria n.º 790/94 de 5 de Setembro).

⁽⁵⁾ Ks. komission päätös 2004/284/EY, tehty 29 päivänä syyskuuta 1999, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi (Asia N:o IV/M.1383 – Exxon/Mobil) (EUVL L 103, 7.4.2004, s. 1); komission päätös 2001/45/EY, tehty 29 päivänä syyskuuta 1999, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi (Asia IV/M.1532 – BP Amoco/Arco) (EYVL L 18, 19.1.2001, s. 1); komission päätös, tehty 6 päivänä maaliskuuta 2002, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi (Asia COMP/M.2681 CONOCO/PHILIPS PETROLEUM), EYVL C 79, 3.4.2002, s. 12; komission päätös, tehty 20 päivänä marraskuuta 2003, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi (Asia COMP/M.3294 EXXONMOBIL/BEB), EUVL C 8, 13.1.2004, s. 7; komission päätös, tehty 3 päivänä toukokuuta 2007, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi (Asia COMP/M.4545 STATOIL/HYDRO), EUVL C 130, 12.6.2007, s. 8; komission päätös, tehty 19 päivänä marraskuuta 2007, yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille soveltuvaksi (Asia COMP/M.4934 – KAZMUNAIGAZ/ROMPETROL) (EUVL C 31, 5.2.2008, s. 2).

⁽⁶⁾ Ks. päätöksen 2004/284/EY 25 ja 27 kohta ja myöhemmät päätökset, muun muassa asia COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO.

- (12) Vuonna 2014 maailmanlaajuiset todennetut ja todennäköiset öljy- ja kaasuvarannot olivat 209 934 817 170 standardikuutiometriä öljykvivalenttia ⁽⁷⁾. Portugalissa etsintää koskevien käyttöoikeuksien kokonaismäärä oli 12 ⁽⁸⁾ ja Portugalissa suoritettujen etsintäporausten määrä oli 0 vuonna 2014. Tällä hetkellä Portugalissa ei ole todennettuja öljy- ja kaasuvarantoja.
- (13) Hakija ei ole tuottanut öljyä tai maakaasua Portugalissa eikä missään muussa maassa viimeisten kolmen varainhoitovuoden aikana; arviona on kuitenkin, että tällainen etsintä voi johtaa mahdolliseen hiilivetyjen löytöön noin [... standardikuutiometrin] määränä niillä Portugalin syvän meren etsintäalueilla, joilla lupia myönnettiin ⁽⁹⁾. Vuonna 2014 emoyhtiö Eni SpA:n osuus todennettujen ja todennäköisten öljy- ja kaasuvarojen etsinnän maailmanlaajuisista markkinoista oli 0,9 prosenttia ⁽¹⁰⁾.
- (14) Etsintämarkkinat eivät ole kovin keskittyneet. Markkinoille on valtion omistamien yhtiöiden lisäksi luonteenomaista suurten yritysten, kuten ExxonMobil, Chevron, Shell, BP ja Total, läsnäolo. Vuonna 2014 maailmanlaajuisilla öljyn ja maakaasun etsinnän markkinoilla kyseisten suurten yritysten osuus oli vastaavasti 2,8 prosenttia (ExxonMobil), 2,1 prosenttia (Chevron), 1,9 prosenttia (Shell), 1,4 prosenttia (BP) ja 1,4 prosenttia (Total). Valtion omistamien yhtiöiden osuus öljyn ja maakaasun etsinnän maailmanlaajuisista markkinoista on vastaavasti 13,6 prosenttia (Saudi Aramco), 7,4 prosenttia (Gazprom), 4,8 prosenttia (Qatar Petroleum) ja 4,7 prosenttia (National Iranian Oil Company) ⁽¹¹⁾. Eni SpA:n osuus maailmanlaajuisista todennetuista ja todennäköisistä öljy- ja maakaasuvaroista on 0,9 prosenttia. Eni SpA:n osuus EU:n alueella olevista todennetuista ja todennäköisistä öljy- ja maakaasuvaroista on 4 prosenttia ⁽¹²⁾. Edellä mainitut seikat ovat osoitus suorasta kilpailusta.

IV PÄATELMÄT

- (15) Edellä johdanto-osan 1–14 kappaleessa esitettyjen seikkojen perusteella olisi katsottava, että ehto, joka koskee kilpailun kohdistumista suoraan johonkin toimintoon ja josta säädetään direktiivin 2004/17/EY 30 artiklan 1 kohdassa, täyttyy Portugalissa.
- (16) Koska rajoittamatonta markkinoille pääsyä koskevan ehdon voidaan katsoa täyttyvän, direktiiviä 2004/17/EY ei pitäisi soveltaa hankintayksiköiden tekemisiin hankintasopimuksiin, joiden tarkoituksena on mahdollistaa öljyn ja maakaasun etsintä Portugalissa, eikä myöskään suunnittelukilpailuihin, joita järjestetään tällaisen toiminnon suorittamiseksi kyseisellä maantieteellisellä alueella.
- (17) Tämä päätös perustuu oikeudelliseen ja tosiasialliseen tilanteeseen 29 päivästä heinäkuuta 2015 11 päivään syyskuuta 2015 asti, sellaisena kuin se käy ilmi hakijan lähettämistä tiedoista. Päätöstä voidaan tarkistaa, jos oikeudellinen tai tosiasiallinen tilanne muuttuu merkittävästi siten, etteivät direktiivin 2004/17/EY 30 artiklan 1 kohdan soveltamisen edellytykset enää täyty.
- (18) Tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat julkisia hankintoja käsittelevän neuvoo-antavan komitean lausunnon mukaiset,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Direktiiviä 2004/17/EY ei sovelleta hankintayksiköiden tekemisiin hankintasopimuksiin, joiden tarkoituksena on mahdollistaa öljyn ja maakaasun etsintä Portugalissa.

⁽⁷⁾ Wood Mackenzie (hakijan esittämä lainaus).

⁽⁸⁾ Näihin kuuluvat syvän meren offshore-lohkot, Barreiron käyttöoikeus ja lisäksi "Caranguejo"- ja "Sapateira" -lohkot Algarven altaassa, jotka on jo myönnetty, mutta käyttöoikeussopimuksia ei ole vielä allekirjoitettu.

⁽⁹⁾ [...luottamuksellinen tieto].

⁽¹⁰⁾ Ks. alaviite 7.

⁽¹¹⁾ Ks. alaviite 10.

⁽¹²⁾ Ks. alaviite 10.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 20 päivänä marraskuuta 2015.

Komission puolesta
Elżbieta BIEŃKOWSKA
Komission jäsen
